

mhGAP मूल्याङ्कन र व्यवस्थापन व्यवहार अवलोकन दक्षताहरू

नोट: यस उपकरणसँगै Enhancing Assessment of Common Therapeutic Factors (ENACT) सीप मूल्याङ्कन उपकरण प्रयोग गर्ने सिफारिस गरिन्छ। ENACT उपकरणले mhGAP को Essential Care and Practice (ECP) घटकमा पहिचान गरिएका सीपहरूको मूल्याङ्कन गर्छ, जुन सहयोगी हेरचाह उपलब्ध गराउनका लागि आधारभूत मानिन्छ। ENACT उपकरण यहाँ फेला पार्न सकिन्छ:

https://equipcompetency.org/sites/default/files/downloads/2024-08/NP_ENACT_inperson.pdf

१. मूल्याङ्कन – प्रस्तुत लक्षणहरू

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस ।			
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगी सिपहरू	उत्तम र उच्च सहयोगी सिपहरू	
☐ व्यक्तिले सहयोग खोज्नुको कारण नसोधी मानसिक स्वास्थ्यका लक्षणबारे मात्र सोध्छ ☐ लक्षण वा गुनासोलाई सानो देखाउने वा बेवास्ता गर्ने (जस्तै, "यो त जीवन परिस्थितिका कारण हो")	☐ व्यक्तिले किन सहयोग खोज्न आएको भनेर सोध्छ (उनीलाई कुन समस्या सताइरहेको छ भनेर सोध्छ) ☐ समस्या कहिले सुरु भयो भनेर सोध्छ ☐ समस्या सुरु हुँदा अरु कुनै लक्षण वा समस्या पनि थिए कि भनेर सोध्छ ☐ समस्या सुरु भएको समयमा भएका जीवनका घटनाबारे सोध्छ ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लाग्नु नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगी सीपहरू पुरा गरेको ☐ समस्याको अघिल्लो इतिहास सोध्छ (पहिले पनि भएको थियो कि भनेर) ☐ थप स्रोतहरूबाट विस्तृत मूल्याङ्कन गर्छ (जस्तै, हेरचाहकर्ता, विद्यालय आदि)	
हरेक भागमा प्रदर्शन गरिएका व्यवहारहरूको लेखाजोखा गर्नुहोस ।			
☐ स्तर १. कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने	☐ स्तर २. आधारभूत सहयोगी सिपहरू प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक	☐ स्तर ३. सबै आधारभूत सहयोगी सिपहरू प्रयोग गरिएको	☐ स्तर ४. सबै आधारभूत सहयोगी सिपहरू साथसाथै केहि उत्तम सहयोगी सिपहरू प्रयोग गरिएको
Notes:			

२. मूल्याङ्कन – MNS अवस्थाहरू

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस ।			
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगी सिपहरू	उत्तम र उच्च सहयोगी सिपहरू	
☐ MNS अवस्थाको मूल्याङ्कन नगर्ने ☐ इतिहास नलिई वा लक्षण नबुझी व्यक्तिलाई मानसिक रोग भएको भनी बताउँछ	☐ व्यक्तिको आफ्नै शब्द प्रयोग गरेर गुनासासँग सम्बन्धित मुख्य लक्षणबारे सोध्छ ☐ गुनासासँग सम्बन्धित दोस्रो/सहायक लक्षणहरू र अवस्थाबारे सोध्छ ☐ MNS लक्षणको अवधि/कति समयदेखि र आवृत्ति/कति पटक सोध्छ ☐ मदिरा, लागूपदार्थ वा अन्य पदार्थ प्रयोगबारे सोध्छ ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लाग्नु नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगी सीपहरू पुरा गरेको ☐ सम्बन्धित MNS रोगहरूको पारिवारिक इतिहास सोध्छ	
हरेक भागमा प्रदर्शन गरिएका व्यवहारहरूको लेखाजोखा गर्नुहोस ।			
☐ स्तर १. कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने	☐ स्तर २. आधारभूत सहयोगी सिपहरू प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक	☐ स्तर ३. सबै आधारभूत सहयोगी सिपहरू प्रयोग गरिएको	☐ स्तर ४. सबै आधारभूत सहयोगी सिपहरू साथसाथै केहि उत्तम सहयोगी सिपहरू प्रयोग गरिएको
Notes:			

३. मानसिक, स्नायु सम्बन्धी र पदार्थ प्रयोग (MNS) अवस्थासहितका व्यक्तिहरूमा शारीरिक स्वास्थ्य अवस्थाको मूल्याङ्कन र व्यवस्थापन

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस ।		
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगि सिपहरू	उत्तम र उच्च सहयोगि सिपहरू
☐ व्यक्तिले प्रस्तुत गरेको शारीरिक स्वास्थ्य अवस्थाको व्यवस्थापन नगर्ने ☐ हाल प्रयोग भइरहेको औषधि प्रयोगबारे नसोध्ने ☐ मूल्याङ्कन नगरी शारीरिक स्वास्थ्यका सबै पक्षलाई मानसिक स्वास्थ्यसँग वा मानसिक स्वास्थ्यका सबै पक्षलाई शारीरिक स्वास्थ्यसँग मात्र जोड्छ। ☐ मानसिक स्वास्थ्य आवश्यकतामा असुरक्षित हुने गरी शारीरिक स्वास्थ्य व्यवस्थापन सिफारिस गर्ने (जस्तै, प्रतिषेध गरिएको औषधि लेख्ने)	☐ मानसिक स्वास्थ्य लक्षणसँग सम्बन्धित सामान्य शारीरिक स्वास्थ्य कारणहरूको मूल्याङ्कन र उचित व्यवस्थापन गर्ने (वा व्यवस्थापनका लागि रिफर गर्ने) – जस्तै, टाउकोमा चोट, रक्तअल्पता, थाइराइड समस्या ☐ मानसिक स्वास्थ्य अवस्थाको सन्दर्भमा शारीरिक स्वास्थ्य व्यवस्थापनको महत्त्व व्याख्या गर्ने ☐ व्यक्तिले शारीरिक स्वास्थ्य अवस्था व्यवस्थापनबारे कतिको बुझाइ राखेको छ भनी जाँच्छ ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लागू नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगि सीपहरू पुरा गरेको ☐ शारीरिक स्वास्थ्य अवस्थाको निरन्तर व्यवस्थापनका लागि केवल उपयुक्त प्रयोगशाला/निदान परीक्षणहरू मात्र आदेश गर्छ ☐ शारीरिक स्वास्थ्यका लक्षणहरूको समयक्रम मानसिक स्वास्थ्यका लक्षणहरूसँग सम्बन्धित रूपमा मूल्याङ्कन गर्छ (शारीरिक समस्या मानसिक स्वास्थ्य लक्षणअघि सुरु भएको हो वा पछि भन्ने बुझ्छ)

स्तर १.
☐ कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने

स्तर २.
☐ आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक

स्तर ३.
☐ सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको

स्तर ४.
☐ सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू साथसाथै केहि उत्तम सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको

Notes:

४. MNS अवस्थाको आपतकालीन प्रस्तुतिको व्यवस्थापन (औषधि बाहेक वा औषधिय प्रयोग गरेर, आवश्यक र उपलब्ध अनुसार)

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस ।		
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगि सिपहरू	उत्तम र उच्च सहयोगि सिपहरू
☐ आपतकालीन प्रस्तुतिको कुनै व्यवस्थापन नगर्ने ☐ आपतकालीन प्रस्तुतिको लागि अनुचित व्यवस्थापन गर्ने ☐ असुरक्षित औषधीय व्यवस्थापन गर्ने (जस्तै, ओपिओइड ओभरडोजका लागि बेन्जोडायजेपाइन दिने)	☐ आपतकालीन प्रस्तुतिको उचित मूल्याङ्कन गर्ने ☐ आपतकालीन अवस्थाहरू (जस्तै: नशा छोड्दा आउने लक्षण, नशा बढी प्रयोग गरेको अवस्था) मा उपयुक्त औषधि सम्बन्धी सिफारिस गर्छ। ☐ आपतकालीन अवस्थाहरूमा उपयुक्त सुरक्षा उपाय सम्बन्धी सिफारिस गर्छ (जस्तै: आत्महत्या गर्ने सोच आएको व्यक्तिलाई एकलै नराख्ने, परिवारलाई संलग्न गर्ने) ☐ आपतकालीन व्यवस्थापनका लागि उपयुक्त रेफरल गर्ने (जस्तै, स्टाटस एपिलेप्टिकसको अवस्थामा) ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लागू नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगि सीपहरू पुरा गरेको ☐ आपतकालीन व्यवस्थापन योजनाबारे अन्य टोली सदस्यलाई जानकारी दिने ☐ आवश्यक पर्दा परिवारसँग रेफरल समन्वय गर्ने

स्तर १.
☐ कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने

स्तर २.
☐ आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक

स्तर ३.
☐ सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको

स्तर ४.
☐ सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू साथसाथै केहि उत्तम सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको

Notes:

५. MNS अवस्थासहितका व्यक्तिहरू र उनीहरूको हेरचाहकर्तालाई मनोसामाजिक सहयोग प्रदान गर्ने

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस ।		
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगि सिपहरू	उत्तम र उच्च सहयोगि सिपहरू
☐ किन मनोसामाजिक सहयोग छानिएको हो भनेर स्पष्ट नगरी कार्यान्वयन गर्ने ☐ मनोसामाजिक सहयोग अनुचित ढंगले दिने (जस्तै, गलत मनोशिक्षा दिने, समस्या समाधान वा सामाजिक समर्थन मजबुत नगरी केवल “तनाव घटाउनुपर्छ” भन्नु) ☐ मनोसामाजिक सहयोगको प्रभावबारे गलत आशा दिलाउने	☐ प्राथमिक MNS अवस्था र उपलब्ध उपचारबारे मनोशिक्षा दिने ☐ प्राथमिक MNS अवस्थाका लागि उपयुक्त हुने गरी हालका मनोसामाजिक तनावहरूलाई सम्बोधन गर्छ, जसले गर्दा तनाव कम हुन्छ र सामाजिक समर्थन सशक्तिकरण हुन्छ ☐ प्राथमिक MNS अवस्थाअनुसार उपयुक्त हुने गरी दैनिक गतिविधिहरूमा कार्यक्षमता प्रवर्द्धन गर्छ ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लागू नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगि सीपहरू पुरा गरेको ☐ प्राथमिक MNS अवस्थाअनुसार उपयुक्त हुने गरी मनोसामाजिक सहयोगमा हेरचाह गर्ने व्यक्ति र अरूलाई सहभागी बनाउँछ ☐ उपयुक्त अवस्थामा औषधि सेवनको अनुशरण प्रोत्साहन गर्न मनोसामाजिक सहयोग प्रयोग गर्छ

हरेक भागमा प्रदर्शन गरिएका व्यवहारहरूको लेखाजोखा गर्नुहोस ।

☐ स्तर १. कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने	☐ स्तर २. आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक	☐ स्तर ३. सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको	☐ स्तर ४. सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू साथसाथै केहि उत्तम सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको
--	--	--	---

Notes:

६. प्राथमिक MNS अवस्थाका लागि औषधि छनोट र प्रेस्क्राइब गर्ने (यदि अधिकार छ भने), आवश्यकता र उपलब्धता अनुसार

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस ।		
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगि सिपहरू	उत्तम र उच्च सहयोगि सिपहरू
☐ औषधि कसरी काम गर्छ वा जोखिम के हो भनेर नबुझाई औषधि लेखेर दिने ☐ उमेर, अन्य शारीरिक अवस्था वा अन्य औषधिका कारण प्रतिषेध गरिएको औषधि लेखेर दिने ☐ आवश्यक नभएको औषधि लेखेर दिने	☐ mhGAP मा सिफारिस गरिएको पहिलो लाइन र सही मात्राको औषधि लेखेर दिने ☐ व्यक्तिलाई औषधिको सम्भावित फाइदाबारे बताउने ☐ संभावित जोखिमहरूबारे, जस्तै: साइड इफेक्ट, विद्रोह(औषधि अचानक रोकदा आउने समस्या), डोज छुट्दा पर्न सक्ने प्रभाव आदि सम्बन्धित जानकारी दिन्छ ☐ औषधि व्यवस्थापनमा मदिरा वा लागूपदार्थको प्रभावबारे शिक्षादिने ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लागू नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगि सीपहरू पुरा गरेको ☐ सेवाग्राहीसँग कुरा गरेर र उसका प्रश्नहरूको जवाफ दिँदै, उसले औषधि किन आवश्यक छ र कसरी लिनुपर्छ भन्ने कुरा पूरै बुझेको छ भन्ने सुनिश्चित गर्छ ☐ हाल प्रयोग गरिरहेको औषधि-औषधि बीच हुन सक्ने अन्तरक्रियाको समीक्षा गर्छ

हरेक भागमा प्रदर्शन गरिएका व्यवहारहरूको लेखाजोखा गर्नुहोस ।

☐ स्तर १. कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने	☐ स्तर २. आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक	☐ स्तर ३. सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको	☐ स्तर ४. सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू साथसाथै केहि उत्तम सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको
--	--	--	---

Notes:

७. प्राथमिक मानसिक, स्नायु सम्बन्धी र पदार्थ प्रयोग (MNS) अवस्थाको पछिल्लो मूल्याङ्कन गर्ने — अवस्थाको प्रगतिमा आधारित व्यवस्थापन निर्धारण गर्ने, जसमा संकट प्रस्तुतिहरू र उपचार योजनाबाट विचलन समेत समावेश हुन्छ

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस् ।		
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगि सिपहरू	उत्तम र उच्च सहयोगि सिपहरू
☐ उपचार योजनाबाट विचलन वा पालना नगरेको कारण व्यक्तिलाई दोष दिन्छ वा आलोचना गर्छ ☐ पछिल्लो भेटमा व्यक्तिसँग सहकार्य नगरी उपचार योजना परिवर्तन गर्ने ☐ पछिल्लो मूल्याङ्कनमा आत्महत्याको जोखिम वा अन्य उच्च जोखिमबारे नबुझ्ने (यदि लागू हुन्छ भने)	☐ मुख्य लक्षणहरू वा व्यक्तिले प्राथमिकता दिएको लक्षणमा भएको परिवर्तन मूल्याङ्कन गर्ने ☐ कार्यक्षमतामा भएको परिवर्तन (सुधार वा बिग्रनु) मूल्याङ्कन गर्ने ☐ जीवनका घटनाहरू वा अवस्थाहरूमा भएको परिवर्तन जसले अवस्थालाई असर गर्न सक्छ, त्यसबारे बुझ्ने ☐ योजनालाई निरन्तरता दिने वा परिवर्तन गर्नेबारे व्याख्या गरेर व्यक्तिसँग आपसी सहमति गर्ने ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लागू नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगि सीपहरू पुरा गरेको ☐ उपचार योजनामा पालना भए/नभएको र पालना नभएको कारण (यदि लागू हुन्छ भने) मूल्याङ्कन गर्ने
हरेक भागमा प्रदर्शन गरिएका व्यवहारहरूको लेखाजोखा गर्नुहोस् ।		
☐ स्तर १. कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने	☐ स्तर २. आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक	☐ स्तर ३. सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको
☐ स्तर ४. सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू साथसाथै केहि उत्तम सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको		
Notes:		

८. प्राथमिक MNS अवस्थाका लागि अन्य सेवा र बाह्य संस्थासँग जडान गर्ने (आवश्यक र उपलब्ध अनुसार)

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस् ।		
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगि सिपहरू	उत्तम र उच्च सहयोगि सिपहरू
☐ आपतकालीन अवस्थाका लागि आवश्यक भए पनि रेफरल नगर्ने ☐ रेफरल दिनुको कारण नबुझाउने	☐ शारीरिक स्वास्थ्य आवश्यकताका आधारमा उपयुक्त रेफरल गर्ने ☐ मनोवैज्ञानिक/मनोसामाजिक सेवाहरूका लागि व्यक्तिलाई वा हेरचाहकर्तालाई उपयुक्त रेफरल गर्ने ☐ रेफरल दिनुको कारण व्याख्या गर्ने ☐ रेफरलका लागि सम्पर्क विवरण वा जानकारी उपलब्ध गराउने ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लागू नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगि सीपहरू पुरा गरेको ☐ रेफरल सम्भव नभएमा के गर्ने भन्नेबारे व्याख्या गर्ने ☐ उपयुक्ता अनुसार परिवारलाई रेफरलमा समावेश गर्ने ☐ अन्य आवश्यक सेवाहरू वा सहयोगका लागि उपयुक्त रेफरल गर्ने
हरेक भागमा प्रदर्शन गरिएका व्यवहारहरूको लेखाजोखा गर्नुहोस् ।		
☐ स्तर १. कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने	☐ स्तर २. आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक	☐ स्तर ३. सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको
☐ स्तर ४. सबै आधारभूत सहयोगि सिपहरू साथसाथै केहि उत्तम सहयोगि सिपहरू प्रयोग गरिएको		
Notes:		

९. विशेष जनसमूह(गर्भावस्था/स्तनपान, वृद्ध, कार्डियोमेटाबोलिक विकारहरु) को मूल्याङ्कन र व्यवस्थापन गर्ने

हरेक बिधामा देखिएको सबै सीप र व्यवहारलाई गोलो लगाएर अंकित गर्नुहोस ।			
हानि पुर्याउन सक्ने व्यवहार	आधारभूत सहयोगी सिपहरु	उत्तम र उच्च सहयोगी सिपहरु	
☐ प्रजनन उमेरका महिलामा गर्भावस्था वा स्तनपानको मूल्याङ्कन नगर्ने ☐ वृद्ध व्यक्तिहरुका लागि उपचार समायोजन नगर्ने वा प्रतिषेध गरिएको सिफारिस गर्ने ☐ कार्डियोमेटाबोलिक अवस्थाका लागि प्रतिषेध गरिएको उपचार सिफारिस गर्ने ☐ आवश्यक भए पनि विशेष जनसमूहका लागि उपयुक्त रेफरल नगर्ने	☐ विशेष जनसमूहलाई फरक उपचार पद्धति किन आवश्यक पर्ने सक्छ भन्नेबारे व्यक्तिलाई शिक्षित गर्छ ☐ विशेष जनसमूहका लागि औषधि व्यवस्थापन समायोजन गर्ने (जस्तै, गर्भावस्था वा शारीरिक सह-रोग: मुटु समस्या, मधुमेह) ☐ विशेष जनसमूहका लागि वैकल्पिक सिफारिस दिन्छ (जस्तै: गर्भावस्था वा औषधि प्रतिषेध गरिएको अवस्थामा मनोवैज्ञानिक सहयोग प्रदान गर्छ) ☐ माथिको कुनै पनि कुरा लागु नहुने	☐ सबै आधारभूत सहयोगी सीपहरु पुरा गरेको ☐ प्रजनन उमेरका महिलालाई भविष्यको गर्भावस्था वा स्तनपानसँग सम्बन्धित उपचारका प्रभावबारे स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्छ ☐ विशेष जनसमूहलाई आवश्यक पर्दा उपयुक्त हेरचाहका लागि रेफरल गर्ने	
हरेक भागमा प्रदर्शन गरिएका व्यवहारहरुको लेखाजोखा गर्नुहोस ।			
☐ स्तर १. कुनै पनि प्रकारको हानि पुर्याउन सक्ने	☐ स्तर २. आधारभूत सहयोगी सिपहरु प्रदर्शन नगरेको वा केही प्रदर्शन गरेक	☐ स्तर ३. सबै आधारभूत सहयोगी सिपहरु प्रयोग गरिएको	☐ स्तर ४. सबै आधारभूत सहयोगी सिपहरु साथसाथै केहि उत्तम सहयोगी सिपहरु प्रयोग गरिएको
Notes:			